

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta „ 60 „ „ četrť leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v škofijsk. poslopju (Bischofhof.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne v. st. ce, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kaj utegne iz turške vojske kmalu nastati!

Pretečeno nedeljo smo za vso Avstrijo velevažen god slovesno obhajali — god presladkega imena Marije Device ter se hvaležno spominjali, kako so l. 1683 združene krščanske vojske cesarsko mesto Dunaj ali Beč pred divjim Turkom rešile. Grozovitih 275.000 Turkov, združenih z Magjari pod Zapolijem so napadali mesto 63 dni. Malo še in mesto bi bilo turško. Toda v največji sili pride poljski kralj Sobijeski na pomoč z vojsko, ki je bila iz vseh sosednih narodov zbrana. Zaupajé in na pomoč klicajé sladko ime Marijino udarijo na nevernike in jih slavno premagajo — rešijo Dunaj in Avstrijo. Brez tiste zmage bil bi morebiti še sedaj večji del Avstrije pod Turkom. Tolik bil je uspeh krščanske vzajemnosti in vsaksebne podpore!

Kakor nekdanj Dunajčani, tako se sedaj borijo ubogi Kristijani na Turškem. Ali, oh sramota, nehvaležni Dunaj ne pomaga krščanskemu bratu, ampak podpira — Turka na vsak način. Tako močno nas je v Avstriji zaslepil neverni liberalizem! Avstrija je prenehala biti katoliška krščanska država in postala — liberalna, kakor je to že prvi liberalni državni zbor l. 1862 svetu naznanil. Vsled tega se vladajoče stranke pri nas ne brigajo za krščansko vzajemnost več; gledajo le na koristi svoje lastne stranke. Da je to nevarna pogubna pot, tega se utegnemo kmalu prepričati tudi v vnanjih zadevah, zlasti pri turški vojski. Kajti krščanska, katoliška Avstrija bi se za Kristijane, zlasti katoliške, na Turškem brigala, kakor se Prusija briga za lutrovske, Rusija za pravoslavne in bi združena z Rusijo in Nemčijo vzajemno hitela Kristijanom na pomoč in Turke pomagala iz Evrope pregnati. Toda vladajoča liberalna nemško-magjarska stranka Avstriji to storiti brani in žuga za meč prejeti, da Turčijo ohrani, kakoršna je. Ali ravno to utegne za nas močno nevarno postati. Turška sila je s pomočjo angleške in magjarske podpore še tolika, da nje osamljeni Srbi in Črnogorci ne bodo zamogli po-

dreti. Divje čete Turkov se strašno množijo in čedalje globljeje v Srbijo in Črnogoro vdirajo vse požigajoče in ubijajoče. Vsled tega Turkom greben raste in so vsem evropskim ministrom breco dali, ko so ti v Carigradu nasvetovali, naj se z vojsko preneha vsaj za mesec dni. Toda ošabni Turk je nasvet zavrgel in rekel, da bo še le v Belemgradu in v Cetinjah svoje vojake ustavil in mir sklenol s Srbi in Črnogorci. Ob enem je Turk tudi proglasil pogodbe miru za Srbijo, ki se glasi: 1. knez Milan je odstavljen, 2. novo izvoljen knez pride v Carigrad, sultanu se poklanjat, 3. Srbi razpustijo svoje vojake in sprejmejo turške v Beligrad, Smederevo, Kragujevac in Albovine, 4. plačajo Turkom 10 milijonov goldinarjev za vojne stroške. Iz tega so Srbi sprevideli, da hočejo Turki tujan do Beligrada vse požgati in poklati in Srbijo uničiti. Zato so sklenoli rajši umreti, kakor v tak mir privoliti. Čudno, dunajski in magjarski listi pravijo, da so ove turške pogodbe še: opravičene? („Fremdenblatt“, na pol vladni list pravi: berechtiget).

Ali Srbija in Črnagora ne boste uničeni. Ruski car je rekel, da turškega odgovora ne sprejme, ter pripravlja za Turke „ultimatum“, t. j. zadnjo besedo pred vojsko in je ukazal svoji vojni, da se pomika proti turški meji v Aziji. To so najnovejša poročila in zato smo sedaj avstrijski Slavjani in sploh vsi konservativci lahko osupnjeni, ako beremo v vladnih listih nagloma besede: „čas je važen, mi se zanašamo na našo vojsko, da bo Avstrijo celo ohranila in jene koristi obranila.“ Dobro, kde pa tedaj tiči sovražnik, zakaj pa ga nam ne imenujete nasprotnika, ki hoče ravno sedaj Avstrijo razdreti? V omenjenih listih še namreč ni povedano, zoper koga bo naša vojna sedaj marširala. No, tem bolj glasno pa nam to naznajo Magjari; ti kar besnijo in ropotajo — zoper Ruse. Tedaj zoper rusko cesarstvo bi naj šli naši regimenti in se morebiti na strani čerkeskih tolovajev in tatinskih bašibozukov vojskovali za Turka. To bi bilo ne samo malo častno za nas, ampak brez dvombe — pogubno. Kajti Avstrija in Turčija bi

utegnole stati osamljeni. Nemška Prusija vleče gotovo z Rusijo; pruski listi zahtevajo, da se turško prašanje nemudoma reši s tem, da Turka vržejo ven iz Evrope. Italijani so popolnem vneti za Sibe. Francozi so turkoljubnega poslanca poklicali domu in poslali Chaudordie-ja, ki je prijatelj Rusom. Celó na Angleškem je Turčija zgubila doseданje sočutje zaradi grozних turških djanj na Bolgarskem; še celo daljna Amerika se poteguje za Kristijane na Turškem. In v takej občnej srditosti vsega izobraženega sveta zoper turške druhali se drzne naša magjarska, nemško-judovska v publi liberalizem in denar zatelebana svojat Avstrijo siliti, naj potegne s turškimi tolovaji in sama sebe v največjo nevarnost in nesrečo pahne!? Mogoče, da je srda in jeze na Slavjane pijani Magjar slep, mogoče, da mnogi nemški liberalci sedeči sred „kulturo“ širečega dima, kojega jim judovski pisarji in podmitanci delajo, nobene nevarnosti ne vidijo, ali vsi konservativni Nemei pri nas in sploh vsi Slavjani slutimo in čutimo, da največja nevarnost nam preti od pruske Nemčije in pa od Italijanske, ki kar prežite na priliko, da mahnite po nas; in ta prilika bi jima došla, če bi nas nemško-magjarski liberalci zaradi gnjile Turčije zapleli v vojsko zoper Ruse! Bog nas varuj! —

Cerkvene zadeve.

Zakrament sv. birmo so naš Milostljivi gospod knez in škof letos podelili 8550 birmancem.

Duhovnih vaj ali sv. eksercicij v semeniški cerkvi sv. Alojzija v Mariboru pod vodstvom č. o. gospoda Antona Forsterja, jezuita iz št. Andraša na Koroškem, se je udeležilo 63 duhovnih gospodov: milostljivi naš gospod knez in škof in p. n. Zorčič, Kežman, Pak, Matjašič, Orožen, Modinjak, Kosar, Žuza, Kovačič, Ogradi, Gregorčec, Križanič, Skuhala, Pajek, Flek, Hrzič, Lacko, Hirti in Druzovič, vsi iz Maribora, potem č. gg. Tutek, Stranjšak, Fric, Bohinc, Rožanc, Herg, Jeraj, Divjak, Einsiedler, Eriavec, Grabar, Hajšek, Kragl, Milošič, Novak Jan., Novak Mat., Pukšič, Rantaša, Slanič, Šparavec, Šrol, Toplak, Velebil, Vrečko, Caf, Cajunkar, Drozg, Fischer, Haubenreich, Jug Fr. Kolenko, Kraner, Kunce, Lednik, Meško, Sorglechner, Srabotnik, Stajnko J., Šijanec Al., Tamše, Tribnik, Verk in č. g. Meznarič Auton. Bog plati č. o. Forsterju vso njegovo gorečo skrb in blagoslovi veliki trud!

Nenavadna cerkvena slovesnost se je obhajala pretečeni mesec pri sv. Barbari v Halozah. Č. g. novomešnik Andrej Podhostnik so Bogu darovali prvo svojo sv. mešo in po njej lastnega očeta in mater po petdesetletnem srečnem zakonu zopet poročali. Res nenavadna in ginljiva slovesnost — taka nova meša in zlata poroka!

Občeni VI. zbor društva sv. Cecilije je svojim deležnikom napravil vsaki večer lepo veselico v

prostorni in primerno okinčani dvorani puntigamski. Vojaška godba je svirala kaj izvrstno skladbe najimejtnih skladateljev; Mozarta, Wagnerja, Govnoda, Rossini-ja, Liszt-a, kar je zlasti prišlecem iz dežele jako ugajalo. Menje zadovoljni bili smo z govori. Drugače pa je bilo pri javnih zborovanih društva ob 11 uri dopoldnè v dvorani štajerske deželne hiše. Tukaj smo slišali najizvrstniše govornike navdušeno priporočati sveto cerkveno petje in godbo in zavračati nespodobno muzikalčno vrešanje, stiganje in škripanje, tulenje in mijavkanje, kakoršno se sedaj šopiri po hišah božjih; zlasti so obsodili govorniki sviranje „maršev in tušev“ v cerkvi. G. Kaim iz Biberacha je rekel, da se imamo vsi skup prav sramovati, kder kaj takega trpimo. Premirani biki pri živinskih razstavah in prav rejena praseta se po dvakrat pozdravljajo s tušem; zato je nedostojno Boga s tem častiti, s čemur se preišči preslavlja. Dekan Arminger je priporočal razločno zgovarjanje besedi pri cerkvenem petju sicer velja o razvajanem cerkvenem petju, kar je nekdo nekim spremljevalcem mrliča h pogrebu djal: cantabant miserè quondam miseri miserere, t. j. spevale revno so reve uboge kedaj miserere. Konečno je podpredsednik poročal, da ima društvo 7000 udov po vsej Nemčiji in posebno pevsko šolo v Regensburgu. S škofijskim blagoslovom se je zborovanje sklenolo.

Društvo sv. Cecilije je brez dvombe, lepo, koristno in celó potrebno, toda na slovenski zemlji se bo težko kedaj ukoreninilo. — Preveč je izključljivo — nemško. Vsak trenutek smo morali slišati: Cecilien Verein für alle Länder deutscher Zunge! Bodi jim, a katoliški Slovenci in Hrvati osnujmo si zasebno tako društvo! Goriški „Slavec“ nam utegne v tej važni reči svetovati in pomagati. Zraven dvorane, kder se je vršilo javno zborovanje, bilo je tudi nekaj cerkvenih reči za službo božjo prav hčuo in umetno razstavljenih. Iz naše škofiije videli smo v rastavi 4voglato monštranco in podobi Jezuzovega in Marijinega srca od sv. Križa pri Slatini.

Gospodarske stvari.

Nova c. kr. obrtnijska šola (Staats-Gewerbeschule) v Gradcu.

Z izdatno državno podporo se začne 16. oktobra t. l. šola v Gradcu za nauk v stavbenem (zidarskem) rokodelstvu z 3 semestri in v ornamentalnem obrtnijstvu z 1 semestrom. — Zraven enega vodje in dveh predstojnikov izvedencev v stavbah in ornamentih bode ta šola imela 7 učiteljev in 3 asistente. — Namen njen je, djansko (praktično) izučiti mladino v stavbah (zidarstvu), in ornamentalnem obrtnijstvu. V to šolo se sprejmo mladenči, ki so dovršili ljudsko šolo; še koristneje je pa, če mladenči po dovršeni ljudski šoli so kaki 2 leti učenci bili

pri kakem mojstru omenjenih dveh rokodelstev, kajti potem jim bode nauk v tej šoli prav koristen, da se v nji izurijo za mojstre (Werkmeister). Učenci stavbenega rokodelstva se imajo 4 leta učiti, učenci splošne obrtnijske šole po 2 leti. Nauk je v nemškem jeziku. Iz državne blagajnice je za učence te šole dovoljeno 1000 gld. za štipendije, katere se bodo razpisale po začetni šoli. — Vpisanje učencev v to šolo traja od 12. oktobra do 2. novembra t. l. v pisarni šolskega vodstva (Pfeifergasse Nr. 1). Šolnina, ki se polletno naprej mora odrajtati, znaša 3 gld., vpisnina v šolo pa 1 gld. Učenci, ki z ubožnimi spričali dokažejo revščino, se oprostijo šolnine. — Mladenči, ki stopijo v zidarsko šolo, se bodo pri vstopu podvrgli preskušnji, da se po svojem znanji vrstijo v 1., 2. ali 3. semesterski kurs. — Kdor ves šolski program želi prav natanko izvedeti, ga brezplačno dobi v pisarnici obrtnijske družbe (Gewerbeverein) v Gradcu.

Rane jabelke. 6. Angležki skratni pepinek (Lukas IV. 2 b) * ††. Sad je srednje, večkrat majhno jabelko, ki se po svoji ploščasti 5vogelni podobi in razločivnem peščiču od drugih plemen odlikuje. Lupino ima nježno in gladko. Prosto viseče jabelko jo skoro po celem licu lepo krvavo rudeče barvano. Meso ima belo s prijetnim sladkornim okusom. Diši po vijolicah. Drevo hitro raste in dobi široko kroglasto krono. Rodi rano in obilno. Mrčesi se tega drevesa radi lotijo. Zori okoli srede meseca avgusta, trpi pa 3 tedne. Rabi se za na mizo in posebno za vkuhanje. Sodi na vrt v mrzlih legah, menj pri cestah. 7. Virginjski rožček (Lukas IV. 3 b) * †† Virginischer Rosenapfel. To cenljivo jabelko zasluži, da se kolikor mogoče razširuje. Sad ima srednje velik, ploščast in krogli podoben. Lupina je tenka; na drevesu je sad kakor z ivjem obdan. Barva je bela; kedar se obleži, pa je lepo žolta. Na prisolnčni strani je jabelko s kratkimi rožno-rudečimi traki narisano. Meso je žoltkasto, rahlo, sočnato, s prijetnim rožno-vinskim okusom. Zori v začetku avgusta. Rabi se za na mizo in za gospodarstvo. Drevo vzraste močno in visoko; rodi rado in obilno in sodi za vsako lego. Cenljivo rano jabelko še enkrat zavoljo izvrstnih lastnosti vsem prijateljem sadjerejstva priporočujemo. 8. Letni cimetnik (Lukas IV. 3 a ali b) ** †† Sommer-Zimmet-Apfel. Malo ali srednje jabelko je navadno kroglaste podobe. Lupina tenka, leskeča, je na drevesu kakor z rahlo rumenim ivjem obdana. Prava barva je zelenkasto-žolta ali bela, skoro celo lice je z rudečimi traki narisano; na prisolnčni strani temnejše. Meso ima žolto, mehko sladkorjevega in cimetovega okusa, vonja po dišavah. Zori v raznih letinah prej ali slej meseca avgusta, in se drži več tednov. Za mizo in gospodarstvo jako cenljivo letno jabelko. Drevo raste hitro, lepo ravno in ne zasloni velikega prostora. Rodi zelo obilno. Juri Žmavec.

M. Kako z živino ravnati, ki ima volčič v gobcu in na parkljih. Ta bolezen mora svoj tek dovršiti, t. j. mora se pustiti, da, ko se je enkrat izcimila, tudi sama po sebi dozori, le nekatere sitne slučaje je treba odvrčati in zlasti je treba paziti na to, da se popolnem ne izvrže in pohujša. Dokler mehurji še le nastajajo in se še ne prodirajo, se proti temu ne sme prav za prav nič storiti. Še le ko rane na beli dan stopajo in močijo ali se gnojijo, rabijo se hladni, kisli pomočki, s katerimi se živini gobec čisti in izpira, da se očvrsti. V ta namen se voda z tolikim kiseljakom ali jesionom ali solno kislino pomeša, da je cela ta tekočina prijetno kislega okusa. Primeša se še $\frac{1}{10}$ del strdi ali pa $\frac{1}{15}$ — $\frac{1}{20}$ del moke, da postane cela zmes nekoliko zležasta, in s to tekočino se boleni živini od časa do časa gobec izpira. Močeče rane na nogah se z vodo umivajo, v kateri je 1 del plavega vitrijola v 4—6 delih vode raztopljenega. Rane, ki se že suše in sploh kraste se najbolje v miru pusté. Poglavitna reč pa je hrana ali dijeta. Živina se dene v zmerno topel, prezračen pa ne prepušen hlev, daje se njej zležasta pijača, kterej se nekaj soli ali tudi kiseljaka primeša. V začetku bolezni se daje mehka klaja, ki se da lahko žvekati, pozneje pa suho bolj ostro trdo seno. Poglavitno pa je dijeta, bolj pičila hrana, posebno kedar se bolezen že na boljše obrača.

Sejmovi 18. sept. v Brašlovcih, v Kapeli pri Brežicah, na sv. Gori. 21. sept. v Laškem, v Gornji Radgoni, v Lučanah, v Frauheimu, v Ormužu in v Podsredi.

Dopisi.

Iz Radla. Na potovanji črez Marenberg k sv. Pankraciju na Remšniku sem občudoval Marenberško cerkev, ki je zdaj celo ponovljena in tudi umetniškemu očesu mora dopasti. Znotrajna oprava in barvanje zida je v najlepšem redu. Kteri je nekđaj Marenberško cerkev videl, še jo le na zvoniku spozna, ki je redkvi zelo podoben. Altarje ponovil in pozlatil je g. Oroslav Čuček, pozlatar v Mariboru. Delo samo ga hvali. Angeljce in svetnike, ki so bili kitajskim malikom podobni, je odstranil. Umetnost tedaj in delo ga priporočuje vsem cerkvenim predstojnikom. Prva hvala se mora izreči g. dekanu Stoklas-u, ki so za plačilo skrbeli.

Dospevši do sv. Pankracija na Remšniku sem si mislil: o sv. Pankracij, ko bi ti bil v fari g. Stoklasa, bi že gotovo drugo sukno nosil. Sv. Pankracij je na prijaznem hribu Radla dve uri od Brezja in od železniške postaje. Od Remšniške strani prihod ni pretežaven in kedar na hrib prideš, imaš najlepši razgled pri razmerno le majhnem trudu. Prizor je kot v gledišču, kedar se zagrinjalo odstrani in oko se pri ugodnem vremenu ne more nagledati naravine lepote, krasnih dolin,

hribov in hribčekov. Proti zahodu stoji visoka Golica, proti severu Šekl in celo mesto Gradec in proti izhodu se vidi čez slovenske gorice in nemške kraje tje na Ogersko. Proti jugu te pozdravlja Velika kapa na Pohorju. Lepota razgleda se ne da popisati, le občudovati jo zamore obiskovalec sv. Pankracija. Tukaj na najlepšem prostoru, kjer je mejaš slovenske in nemške zemlje, lavantinske in sekovske škoflje, Marenberške in Švamberške dekanije, Remšniške, Jivniške in Arveške fare, Slovengraškega in Lipniškega okraja, stoji revna in razdrapana cerkva sv. Pankracija. Ta hrib bi imel biti ponos za slovensko zemljo!

Leta 1872 so imeli pripravljenih 100.000 žganih opek za stavljenje nove cerkve; 30.000 jih je že razpadlo. Nalomljenega kamenja je že mnogo. Celi hrib je apnen kamen. Štepih je bil skopan 20 stopin od cerkve in veliko vode je bilo v njem za ugaševanje apna. Obljubljenega denarja je bilo 5000 fl. Vse ugodno za stavljenje nove cerkve! Hrib že planiran pa ima še staro revno cerkvico. Ko bi se zidanje izročilo Marenberškemu dekanu g. Stoklas-u, imeli bi močno zaupanje, da bi v par letih izvrstna hiša božja tamkaj stala. Za uslišanje prosi eden, ki je že 1000 gld. potrosil leta 1872.

Iz Središča. (Predstojniki — pravi trpin.) Kakor je bilo v „Slov. Gosp.“ že naznanjeno, nas je obiskala kar na enkrat dvojna kužna bolezen. Otrok — tu in tam tudi odrasčenih — se je lotila vratna vnetica — difteritis — ter razsajala nekaj časa precej hudo; podavila je v 6 tednih kakih 30 otrok. Ta bolezen je hvala Bogu nekoliko popustila. Goved pa je dobila bolezen na parkljih in v gobcu, kar pa pri nas ni nič novega. Tudi pred 4 letmi smo imeli enako bolezen skoraj pri vsaki hiši, pa erknilo ni nobeno živinče. Nekatere dni živina ne more jesti, se slini, planta, poležava, potem pa zopet ozdravi. Snažnost in spiranje z mrzlo vodo pospešuje ozdravljenje. Nekteri kuhajo tudi, kakor „Umni živinorejec“ priporočuje, reso ali vres (Haidekraut, Erica vulgaris), ki po kakih peščenih krajih raste, pri nas v „Mladolesu“, na vodi precej dolgo ter dajejo bolnemu govedu zjutraj in zvečer po 2 ali 3 kupice, kar prav dobro stori. Sploh pa ljudje na bolezen malo porajtajo, ker dolgo ne trpi in itak nevarna ni, če se živinče le snažno drži. Nenadoma pa se razglasi: v Središču je živinska kuga, in kar mahom prideta iz Ptuja ob enem c. k. fizikus in živinski zdravnik pregledavat naše živinice in zapisavat. Vse je lepo in prav, ko bi s tem bilo le kaj pomagauo! Gospoda v Ptuj u menda misli, da je Središče kje tam doli na Turškem in mi sami uporniki, ali pa se morda g. živinozdravnik nedolžnih in plantavah kravic tako boji, ker je prvokrat dva žandarja seboj prigal. Pa gotovo se je prepričal, da v Središču za-nj ni nobene nevarnosti, ker je drugokrat prišel brez žandarjev, le predstojnik je moral kot tolač ž njim, ker sam

besedice slovenske ne razumi. In tako so že drugikrat popisane bolene kravice, teličke in bikeci po barvi in starosti, še celo svinje, ki so le količkaj plantale, prišle so v zapisnik. Tudi se je predstojnikom strogo zaukazalo, da morajo v vsakih 8 dneh hleve preiskati in vso boleno ali že ozdravljeno ali erknjeno živino, tudi svinje, z imenom gospodarja v vsakih 8 dneh c. k. glavarstvu naznaniti, in če bode na predstojnikove stroške prišel poseben pot po dotične zapisnike. O, ubogi predstojnik! ti si zares trpin — pravo naklo, po katerem udrihajo vsi uradi, kakor je blagi naš g. Herman svoje dni rekel. Sodnija, glavarija, davkarija, razni odbori in Bog zna kateri uradi še te nadlegujejo ter te tirajo v hleve, citirajo v kancelije, gonijo po komisijonih ter še ti po vrh namesto plačila s kaznijo grozijo. Htel bi iti rajši boba plet, kakor biti v sedanjih razmerah na deželi predstojnik!

Iz Vranjskega okraja. Pretečeni mesec so se vršile volitve v tukajšnji okrajni zastop. Kakor dosedaj, tako smo si tudi dne 15. avgusta t. l. v svesti bili, da bomo iz kmečkih občin volili same narodnjake; ali letos smo propali, in sicer edino le zaradi enega glasú, kterega je oddal častiteljni nevedni župan na Reki, Jakob Poznič s tem, da je vzel listke od obeh strank, potem pa je volil v nasprotnem taboru; in glejte, izmed 16 oddanih listkov dobil jih je on 15! Od veselja si je ta človek takoj prižgal smodko ter jo ponosno pušil, in zakaj bi jo ne? Taka čast ga še gotovo ni zadela!

Čuditi se le moramo temu možu, da kakor slep tava za glasovitim Vranjskim nemčujem, kateri se že sedaj čuti načelnika novega odbora. Ali varujte se, da Vam ne spodleti. Mi se smemo zanesti na one narodne duhovne in posvetne gospode, kateri so v okrajni zastop vendar še izvoljeni bili, da bodo izvolili poštenega moža za načelnika, in da se bo z okrajnim premoženjem poštenejši ravnalo, kakor se dela v občini Reški, kjer je J. Poznič župan. Milujemo le davkoplačevalce Reške, da pusté z občinskim premoženjem tako gospodariti. Župan ima prevdarjeno gotovo letno plačo za domače pote in zamude, pa on si vračuni še vsakega posebej; odbornikom, ki pridejo k seji, zaračuni 3 gld. za vino, ko vendar vsak vé, da se to brezplačno zgoditi mora; z eno besedo razun plače pisarju, — ktera pa ni prevelika — primejo se menda vsi občinski dohodki župana (?). Ker so ravno volitve v občinski odbor pred durmi, opominjamo Reške volilce, da se pridno volitve vdeležijo in si poštenejšega in varnejšega moža za župana izberejo, kateri bo bolj previdno s težko plačanim denarjem gospodaril.

Iz Ilirske Bistrice. (Letina) je pri nas tako slaba, da se po pravici bojimo hudega glada; žito nam je jako slabo se poneslo, še semena ne bo; turšica je slaba pa še zdaj vsa zelena in njo bo slana vzela, če nam Bog ne pošlje ugodne jeseni;

korun je začel črniti; če nam on zgnjije, smo popolnem uničeni za živež; zelje so gosence deloma popolnem požužinale tako, da sem ter tje sami goli kóceni stojé. O repi ne govorimo, ker nje nihče ni sejal zarad suše. Ajda pri nas ne stori, jaz sem ž njo poskušal zarad čebel, pa je bilo seme zavrženo. To so potrdile večletne skušnje. Sena govejega je obilo, konjskega pa malo, ker nam ga je moča v rasti zadržala i tudi voda poplavela i poblatila, a otavo pa nam je silna ploha posula. Pri nas je vinogradov jako malo, a še ti so letos vsi zarad slane prazni.

Sadja ni nič, ne jabelk, ne hrušek, oreha ni nobenega, češp samo kaka za pojediti. Bog se nas usmili! in davkarji tudi!

Politični ogled.

Vojska na Turškem. Pretečeni teden se je Črnajev skazal res kot prebrisan general. Turški general Kerim-paša namreč videvši da je pred Aleksinacem zastoj izgubil više 20.000 mož, je naglo udaril 1. sept. črez Moravo na tamošnjih 20 srbskih bataljonov, da pride Aleksinacu in Deligradu za hrbet. Toda Srbi so strašni napad 60.000 Turkov hrabro prestali do 4. ure popoldne in četa Natalijinih prostovoljcev je šance blizu Preilovice držala do trde teme; tej četi poveljniki so Hrvat Fr. Kapnar potem Čeh obrstlajtnant Spengler in načelnik ljubljanskih sokolov hrabri Vesely, ki je bil ranjen. Isti den je padel tudi junaški Rus grof Rajevski. Med tem je Črnajev vse kanone in srbske bataljone spravil v varnost v Deligrad. Turki so zgubili 6000 mož, Srbi pa 600 mrtvih in 1500 ranjencev; turška vojska se par dni ni genola in ta čas je Črnajev porabil, da je svojo vojno zopet uredil in dobro postavil od Deligrada nad Djunis do Kruševaca. Dolina kraj reke Morave je zopet zaprta in Kerim-paša mora delo od preja začeti ravno tako, kakor pred Aleksinacem. To je velika zasluga Črnajeva, ki sedaj pričakuje s 55.000 pešci in 120 kanoni Kerim-pašev napad. Tak napad utegne pa Turkom tem pogubniši biti, ker je Horvatovič v Aleksinacu pustil Protiča z 10 bataljoni in 80 kanoni ter s 15.000 Srbov mahnil proti Nišu Turkom za hrbet. — Črnogorci so na južni strani bili zopet srečni. Derviš-paša je s 64 bataljoni in 60 kanoni neprevidno se pomikal v Črnogoro, hipoma ga pri Rogani zgrabijo Črnogorci s handžari, posekajo 2000 Turkov in zaženo jih 1000 v Moračo, kder so se vtopili; tukaj so tedaj Črnogorci nekoliko si pomagali, a na severni strani je Muktar-paša zasedel Grahovo požgavši samostan Goričev in Kosierev; vsaki čas se pričakuje ondi večja bitka. — V Bosniji je Despotovič zedinil 5000 vstašev, ki imajo Wencel-ove puške ter pričakuje 400 zabojev patron, ki so mu pošle; Jakšič ima 5000 vstašev orožanih s starimi puškami; Golub ima tudi 5000 mož in je te dni 400 Turkov iz Banjeluke izvabil in v nekež soteski vse

pobil. Srbi v Belemgradu so sedaj pripravljene tudi na zimo bojevati se. Zato kupujejo orožje sukno, odeje in kožuhe za vojake; od vseh strani jim dohajajo prostovoljci, največ iz Ruskega. Turki so na Srbskem do sedaj požgali 182 vasi.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so obiskali vojne vaje v Sibirju na Erdeljskem ter se podajo od ondot v Gyulo ogledovat magjarskih honvedov; cesarica je po morju došla v Atene na Greškem, cesarjevič Rudolf pa se je preselil v Miramar, od koder marljivo lepo slovensko okolico obiskuje. — Na Goriškem delajo že priprave za nove volitve v deželni zbor; videti je, da bodo Slovenci složni in zato zmagovalni. — Na Kranjskem je vlada precej huda na slovenske liste, zaporedom konfiscira Slovence in Narod. — Veselo je pri nas na Štajerskem, da smo Slovenci ob nemški meji pri volitvah v okrajni zastop pri sv. Lenartu in ta teden tudi v Slov. Gradcu tako sijajno zmagali. Živili slovenski volilci! — V Gradcu je umrl grof Anton Auersperg, stebel nemških liberalcev, srdit sovražnik Slovencev, glavač frajmavrerjev in do smrti zagriznen nasprotnik sv. katoliške Cerkve — bivši trdi posestnik Dornovski pri Ptuj! — Gališki cesarski namestnik grof Potocki je na osepnicah nevarno zbolel. — Državni zbor bo še le sredi oktobra sklican. — Čehi nečejo v državni zbor, čeravno so jih grof Hohenwarth in drugi v to nagovarjali. — Duhovniki karlovačke dekanije na Hrvaškem so pri nadškofu protest vložili zoper odtrganje Medjimurja od zagrebačke nadškofije.

Vnanje države. Poganjanje za mir na Turškem se je razbilo. Rus in Prus sta se po generalu Manteuffelnu pogovorila, da se Turk iz Evrope vrže. V noči 10. sept. bil je neki grof Andrassy pri ruskem caru v Varšavi. Car je Avstriji ponudil, naj mu pómaga Turka pregnati in naj vzeme bližnjo Bosnijo, a Andrassy ponudbe — ni sprejel. Tako se bere v novinah in če je vse res, potem je to — res huda, huda novica in nov dokaz magjarske nadvlade v Avstriji. — Osupniti mora človeka tudi to, da Prusi, neznanu veliko konjev za svojo vojno nakupujejo v Gališkem. — Na Angleškem bili so ta teden taborji, pri katerih so najveljavniši govorniki Brighth, Harrington in Gladstone govorili zoper podpiranje Turkov in za porazumljenje z Rusi, da se pómaga ubogim Kristijanom; to je važno in dobro znamenje za naše jugoslavjanske brate. Ako vse ne moti, bje Turkom zadnja ura, ki pa utegne strašno krvava biti. Kajti sultan kliče vse Mohamedance od 15 — 50 leta pod orožje in na rusko mejo v Armeniji maršira že 17.000 bašiboznkov. Na otoku Kandiji so Kristijani vstali zoper Turke. Rumuni zbirajo zoper Turka 50.000 mož in 100 kanonov; velik oddelek ruske vojne se že pomika proti Turčiji. Beserabija mrgoli ruskih vojakov; ki vsi koprné brž Turke — poslednje pagane iz Evrope pognati

Za poduk in kratek čas.

Turki pa bratje naši jugoslavjanski.

Ogija kupček in pepela
Je samó na mestu še;
Kar imel sem, vse je vzela
Zlobna turška roka, vse!
Boris Miran.

VI. Čeravno so sedanji Bolgari vsled dolgega robstva prišli ob ves naroden ponos in zavest, čeravno so postali jako miruljubni in precej plašni ljudje, so vendar večkrat že skušali strahoviti jarem zlomiti in otrresti, pa do sedaj še vselej zastonj. Večje vstaje bile so l. 1821., 1828., 1836., 1841., 1857 in 1867, ko je turška vlada med Bolgare nasečila 1 milijon divjih Črkesov. Tudi letos so se meseca maja vzdignoli. Ali ker jim Srbi niso mogli tako hitro, kakor so želeli, priti na pomoč, so strahovito trpeli in še trpijo tako, da se je ves omikan svet zavzel nad turškim trinoštvom. Vsa Evropa, zlasti pa mogočni Rus, zahteva čedalje bolj glasno in odločno, da se morajo Bolgari silama iztrgati turškim divjakom. Srbi bodo tedaj do zlate svobode dospeli po svojem junaštvu, a Bolgari po svojem — mučeništvu!

Od ubogih Bolgarov ne smemo obrniti proč očesa brez končnega pogleda na njihovo sedanje trpljenje. Tlačeni narod se je meseca maja vzdignol na tisoče okoli balkanskih planin zoper turško nasilstvo zanašaje se, da prične brž srbsko-turška vojska. To zanašanje bilo je krivo. Srbski kanoni so začeli še le dva meseca poznej grometi in med tem je Bolgarija pod turškim mečem postala neizmerno veliko — mrtvišče. Male čete bolgarskih vstašev so turški vojaki brž pobili, čeravno so se Bolgari hrabro branili. Pri Panjurištu se je 1500 Bolgarov, ki so imeli samo 4 velike in 11 malih lesenih kanonov, bojevalo 14 dni zoper 10.000 Turkov, ki so iz pušek ostroguš (Hinterlader) in iz Kruppovih kanonov sipali krogle in ogenj na vstaše. Naposled so se Bolgari morali razkropiti, a na bojišču je obležalo 1700 Turkov. Vstanek bil je od Turkov pobit, a sedaj so ti začeli grozno maščevanje in kljanje — nedolžnih ljudi. Turška vlada je orožala vse mohamedansko prebivalstvo in ga spustila na uboge, neorožane Bolgare. Turki, Čerkesi, Tartari, Arnauti, Cigani, greški tolovaji, mlado in staro, redna in neredna vojna, vse je planolo na bolgarske vesi in mesta, kakor sestradani volkovi na nesrečne ovce. Više 120.000 ljudi so poklali, več tisoč vesnic požgali. Nek popotnik in dopisovalec lista „Politik“ v Pragi poroča: „popolnem in natančno še se vse grozovitosti popisati ne dajo. Po vsej širokej in dolgej Bolgariji se razsaja, ne divje, ne zverinsko, ampak satansko. V okolici mest Trojana, Sevljijeva, Grabove je vse črno ptic roparic, ki žrejo meso bolgarskih mrličev. Z bolgarskimi ženami in dekletki delajo, da človeku gnjusa, groze in srditosti srce trepeče. Zaostali so popolnem siromaki. Brez ugovora smem potrditi, da so tur-

ške druhalı Bolgarom uropale in odgnale vso živino; setve na njivah so segnjile, hiše so Turki požgali; kaj bodo ljudje na zimo začeli, ako od nikod pomoči ne dobijo, to le pomisliti je grozno. Turška vojska, ki je vdrla proti Srbiji, že sedaj čuti nasledke groznega razsajanja, ker ne more iz opustošene dežele nobenega živeža dobiti in zato že močno stradanje trpi; na zimo preti strahovit glad vsej Bolgariji!

Prve dni meseca julija je srbski general Črnajev res globoko v Bolgarijo prodrł, a tedaj je bilo že prepozno. Bolgari niso več imeli tistega poguma, ki bi zamogel Srbe zdatno podpirati. Črnajev je hotel 50.000 pušek razdeliti, pa razvidel je, da bi bilo vse zastonj. Mnogo Bolgarov še žive dni ni imelo puške v roki. Turki jim že 500 let ne pripuščajo orožje nositi. Pri srbski vojski je bila bolgarska legija 5000 mož, ki pa je v bitki pri Tresibabi pred Knjaževacem bila popolnem uničena. Bolgarski vojvoda Rista Makedonski, bogat trgovec, ki je na lastne stroške orožal 350 Bolgarov, je tamkaj storil junaško smrt. Stari Bolgar Iljo je pri Aleksinacu dobil smrtno rano. Sedaj zbirajo novo bolgarsko legijo 3 ruski oficirji, sinovi bogarskih na Rusko izselivših se starišev: obristi Kišeljski, Kozjakov in Žega. V Balkanu zapoveduje še edini bolgarski vstaš Boljev in ima kakih 3000 vstašev okoli sebe, ker se Turki v 4 do 5000 črevljev visoke planine ne upaja, prav za prav pa sedaj ne utegnejo.

Bolgarija je v 3 mesecih neizmerno trpela. Prestala je grozovitosti, ki presegajo vso mero in domišljijo. Celo angleški nekdanji minister Gladstone piše, da ni v celej Evropi nikder zločinca, v celej Ameriki ni divjaka, kojemu se nebi Bolgari v srce zasmilili, kedar zasliši, kar so od Turkov pretrpeli. Toda kri bolgarskih mučenikov ni zastonj prelita. Iz krvave setve že klijó mladike bližnje svobode. Rusi in Nemci in Lahi in velik del Angležev tirja, da se Bolgarija izpuli iz turških rok. (Nastavek prih.)

Smešničar 38. Sosedinja meserica nagovori gospoda fajmoštra kazaje na svojega 6letnega fantiča, ki se ravno z nekim drugim paglavcem ravsa: častivredni! glejte mojega Francelna, to Vam je dečko! uže vé keglati, kartati in prekljinjati, kakor kak husar. Fajmošter sedaj poprašajo ženo: ali zna fantič tudi kaj moliti? Meserica pa jim odgovori: ne, moliti še nič vé, za molitev je še vendarle — premajhen in premlad.

Razne stvari.

(Banka „Slovenija“) ima v četrtek 28. sept. izvanredni občni zbor delničarjev, ki naj do 21. sept. pri bankini blagajnici vložijo svoje delnice. Načrt: 1. poročilo o likvidaciji; 2. potrjenje doplačila 15 %; 3. volitev likvidatorjevih namestnikov,

4. plačilo likvidatorjev, 5. sklep o prodavanju bankinega imetja.

(*Sijajno zmagali*) so Slovenci pri volitvah za okrajni zastop v Slov. Gradcu prvič v skupini velikih posestnikov in naposled v kmetiski skupini. Slava vrlim volilcem! Pihodnjič več. Mačkinja muzika storjena pogumnemu dr. Šucu od strani Slov. gračških capinov ne pomaga nič!

(*Za bosenske in hercegovinske reve*) je poslal g. Anton Kolbl učitelj na Runči 2 fl. Hvala, kmalu odpošljemo v Ljubljano! Potreba je velika!

(*Slov. Grački „gemeindeamt“*) je slovensko naznanilo srenje Sv. Tomaža pri Velikinedelji za stran dveh novih sejmov nazaj poslal s podpisom: hier wird ma deutsch publicirt! Dobro, take neotesanosti zamoremo Slovenci nemčurjem na stotine povrniti!

(*Huda nevihta*) z dežem, točo in povodnjo je zadela slovensko Štajersko 8. sept. Okoli Maribora je sekala toča, v Kamci in v Rušah je strela udarjala v drevesa, v Sevnici pa požgala Porto-v hlev, v Vozenici je pobralo most, razdrapalo steze; okoli Celja je grozna povodenj, kakoršne najstarejši ljudje ne pomnijo.

(*Na Koroškem*) je padlo mnogo snega po planinah in zato imamo občutljivo hladno vreme.

(*Zasulo*) in usmrtilo je delavca v premogovih jamah g. Gruntnar-ja v Trbovljah.

(*Pogoreli*) so Delpuš v Razvanju, Knehtl v Koreni in Zamuda v Kozlaveih pri Ljutomeru.

(*Plaz*) je podrl Gasser-jevo kočo v Slepnikovi grabi tako naglo, da je kočljaz z 2 otrokoma skoz okno skočil, sicer bi ostali vsi mrtvi.

(*Razpisana*) je župnija št. Ilska pri Velenju do 12. oktobra t. l.

(*Obesil*) se je Juri Stožir, posestnik v Grizah za Celjem.

(*V Dravo padel*) je Štefan Kit iz Otišnega vrha, ko je iz pol mosta v Sp. Draubergu hlo dovje pipal; nesrečež je utonil.

(*Za društvo duhovnikov*) so vplačali čč. gg. Mat. Vrečko 24 gld. (ustan. in letn. dopl.) Ivan Novak 11 gld. Živortnik 1 gld.

(*Dražbe*). V tretje pridejo na vrsto: 15. sept. Anton Mršlak 1660 fl. pri sodnji v Mahrenbergu. — 16. sept. Ana Bela 1740 fl. pri sodnji pri sv. Lenartu. — 19. sept. Jožef Pišek v Račah 779 fl. — 21. Eva Hrašan v Bučah 850 fl.

Loterijske številke:

V Trstu 9. septembra 1876: 64 70 44 22 30.

V Linca " " 4 86 43 66 61.

Prihodnje srečkanje: 23. septembra 1876.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1^{ss}/100 vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl	kr	fl	kr	fl	kr	fl	kr	fl	kr	fl	kr	fl	kr
Maribor . . .	7	90	5	90	5	50	3	50	5	30	—	—	5	40
Ptuj	7	30	6	—	3	60	2	80	5	80	4	50	5	—
Mahrenberg	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec	8	61	6	45	4	61	3	48	5	26	—	—	5	50
Celovec	7	64	6	40	4	73	2	10	5	46	4	46	4	—
Ljubljana . . .	8	45	6	17	4	55	3	28	5	40	4	39	6	—
Varaždina . . .	8	—	6	40	5	80	3	40	5	40	7	—	5	20
Zagreb	10	—	6	—	5	—	3	—	5	60	—	—	—	—
Dunaj	10	40	9	40	9	15	7	30	6	90	—	—	—	—
Pešt	9	92	8	35	6	70	7	—	6	40	5	—	—	—

V Mariboru. Krompir 2 fl. 30 kr. Hl. — fažol 14 leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 10 kr. liter. — Pšenično gres 26, prednja moka 20, srednja 15, polentna moka 11 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 10 kr., svinjsko maslo 90, slanina frišna 56, slanina prevojena 90 kr., puter 1 fl. — kr. Kg. — Jajca 2 kr. vsaka. — Govedina 44, teletina 45, svinjetina mlada 53 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3:80 mehka, fl. 2:80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1.—, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 60 kr. slama 3 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 80 kr. za 100 Kg.

Zahvala in priporočla.

Pretečeno spomlad sem nevarno zbolel; pljuče so se mi namreč vžgale; vendar so me gospod Aleksander Deanino, zdravnik v Trojičkem trgu v slovenskih Goricah na noge spravili, čemur se je vsakdo čudil. — Komaj malo okrevam, kar me nepričakovano dogodek v novo smrtno nevarnost spravi tako, da nisem imel več upanja, še kedaj popolnem ozdraviti — in zopet so me g. Deanino rešili, zlasti s pomočjo izvrstnega „apneno-železninega sirupa“, kterega je iznajšel g. Julij Herbabny, lekarnik na Dunaju.

Srčno se toraj zahvalujem izurjenemu in marljivemu g. Aleksandru Deanino, in z meoj vred se zahvaluje veliko število srečno ozdravljenih. — In kar sem sam na sebi skusil, to tudi vsem priporočam: naj si vsak, ki se ga enaka bolezen loti, kakor mene, — če mu je le kolikaj mogoče — naj svéta in pomoči išče pri imenovanem zdravniku g. Aleksandru Deanino.

V zgornih Verjanah 21. vel. travna 1876.

Janez Divjak,
posestnik in gostilničar.

Dva ali trije dijaki

se spremejo s primernimi pogodbami na prijazno stanovanje, dobro hrano in jednako vso postrežbo od poštene rodbine brez otrok v Mariboru, Viktringhofgasse hiš. šte. 43. pritlično, na levo.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 66 60 — Srebrna renta 69 80 — 1860-letno državno posojila 112 — — Akcije narodne banke 859 — Kreditne akcije 146 — — Napoleon 9 79 — Ces. kr. ceni 5 85 — Srebro 102 20

3—3

Na prodaj

je v Brodeh blizu Vranskega pri velki cesti mlin na 4 kolesa, s stopami in žago; jez je čisto nov. Pri mlinu je lepo stanovanje, živinski in svinjski hlevi in zemljišče. Natančneje se poizvé pri Jož. Omersi-ju na Vranskem (Franz bei Cilli).

3—3

Trgovski učenec,

14 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobro izurjen v računanju in pisanju, se takej sprejme pri g. Juliju Schmidt-u, trgovcu v Pilštanju pri Kozjem na Spod. Štajerskem.

Jeden ali dva šolarja

zamoreta v Mariboru dobiti stanovanje, hrano in sploh celo izrejo. Kje? se izvê v J. M. Pajkovej tiskarni v Mariboru.

Zalogo klobukov
 priporočuje
Karol Petuar
 v Mariboru
 v gornjej gosposkeji ulici,
 (kavarnej Pichs-ovej nasproti)

in sicer klobuke za gospode — gospe — in otroke po najnovejšej in najokusnišej noši po čudovito nižkej ceni. Razni klobuki za gospe se sprejemajo na očeđenje, barvanje in popravo.

Čestite odjemnike uljudno prosimo, naj pridejo do konca tega mesca po svoje očeđene slamnike, ker za na dalej ne prevzamemo nobenega poroštva.

3—3

FABRIŠKA ZALOGA

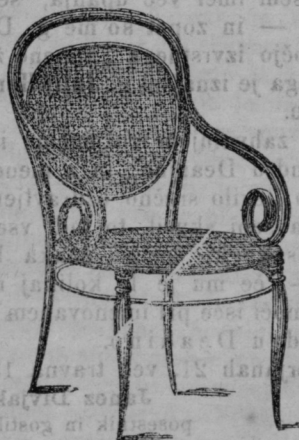
prve štajerske

fabrike za izdelovanje pohištva iz trdno vitega lesa

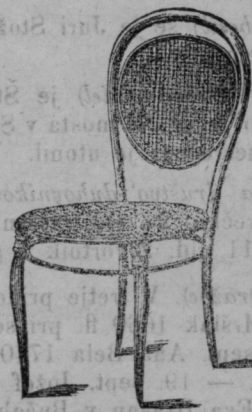
Janeza Lacher-ja v Mariboru

se nahaja

v Tegethof-ovi ulici v Mariboru.

Naročilom za oskrbljenje krčem, kavar, kopališč, uradnic, dvoran, jedilnic, spavnic, nevest itd. s pohišjem se točno, popolnem zanesljivo in pošteno ustreza. Posebno opozorujem na pri meni iz samega in trdno vitega lesa izdelane stole ter si dozulovem opomniti, da zamorem vsled jako razširjenih opravičnih zavez in praktične uredbe v moji fabriki vselej ustrezati vsem zahtevam in vsa naročila izvrševati hitro in dobro ter se čestitemu občinstvu lepo priporočam z najodličnišem spoštovanjem

JAN. LACHER.

2—3

Zaloga v MARIBORU v Tegethof-ovi ulici.